

PROTOKOLL

for

NEMNDER

Arbeidstakerpart: Utdanningsforbundet
Postboks 9191 Grønland, 0134 Oslo

Prosessfullmektig: Anne Carlsen

Arbeidsgiverpart: KS
Postboks 1378 Vika, 0114 Oslo

Prosessfullmektig: Inger Marie Højdahl

Saken gjelder:

Twist vedørende regulering av sentral forbundsvis særavtale for barnehager, skolefritidsordninger, skole og familiebarnehager – SFS 2201.

Nemndas medlemmer:

Reidun Wallevik, leder

Lasse Kolstad, oppnevnt av Utdanningsforbundet
Hege Mygland, oppnevnt av KS

Nemndas avgjørelsesgrunnlag:

Partene har framlagt ett prosesskriv hver, begge datert 7. mars 2018.

Det ble avholdt nemndsmøte med innlegg og prosedyrer den 13. mars 2018.

Det ble ved skriftlig behandling etter sirkulasjon den 11. april 2018 avsagt slik

k j e n n e l s e

Utdanningsforbundet sa den 9. oktober 2017 opp særavtalen SFS 2201 til utløp 31. desember 2017.

Partene gjennomførte forhandlinger vedrørende revisjon av avtalen den 8. desember 2017 og 18. januar 2018.

Det kom ikke til enighet. I medhold av Hovedavtalen del A § 6-1 var partene enige om at tvisten skulle løses ved bruk av sentral nemnd.

Twisten dreier seg i det vesentlige om arbeidstid for pedagogisk personale i barnehage, tid til planlegging, for- og etterarbeid, hvem som skal styre over denne tiden, og hvordan tiden skal brukes, pkt. 3.2.

Partene ba i fellesskap lagmann Reidun Wallevik å være nemndas oppmann. Det har vært enighet om at partene skulle fremlegge ett prosesskriv hver, samt prosedere sin sak muntlig for nemnda.

Nemndas avgjørelse har samme virkning som sentral særavtale, men partene kan kreve at særavtalen bare skal gjelde inntil Hovedtariffavtalens utløpstid, jf. Hovedavtalen del A § 6-1 fjerde og femte ledd.

Utdanningsforbundets anførsler kan kort sammenfattes slik:

Før forhandlingene av SFS 2201 i 2010 hadde pedagogisk personale i barnehager og skolefritidsordninger en arbeidstid hvor 4 timer i uken ikke var bundet til institusjonen. Dette var arbeidstid hvor pedagogene hadde et selvstendig ansvar for organisering av og innhold i planleggingsarbeidet. Forhandlingene i 2010 gikk til brudd, og gjennom nemndskjennelsen i 2011 fikk KS gjennomslag for å avvikle at det pedagogiske personalet skulle ha fire timer til selvstendig faglig planlegging som ikke var bundet til barnehagen.

Forhandlingene om revidering av SFS 2201 har siden kjennelsen i 2011 ført til brudd og blitt løst med nemnd ytterligere to ganger.

Uenigheten og bruddene ved forhandlingene mellom Utdanningsforbundet og KS har hver gang hatt grunnlag i pedagogiske ledere og barnehagelæreres reelle mangel på selvstendig tid til faglig planlegging av sitt pedagogiske arbeid i arbeidstiden. Siste endring i avtaleteksten hadde som intensjon å sikre den selvstendige tiden til pedagogisk leder/barnehagelærer, men undersøkelser Utdanningsforbundet har gjort (Respons «Undersøkelse blant pedagogiske ledere og barnehagelærere» 14.-16. februar 2018) viser at svært mange bruker sin fritid til

planlegging, utover det som er avsatt i barnehagen, for å kunne gjøre en god nok jobb for det enkelte barn og barnegruppen.

Endringen i siste nemndskjennelse og premissene for denne, har ikke fungert etter intensjonen. Intensjonen om å sikre den selvstendige tiden pedagogisk leder/barnehagelærer har til planlegging av det pedagogiske arbeidet til beste for barna, blir i for stor grad vanskeliggjort og hindret av pålagte oppgaver som ikke har relasjon til det direkte arbeidet med barn. Det er bl.a. eksempler på at faglig utviklingsarbeid og administrative/praktiske oppgaver, initiert av styrer eller eier, blir lagt til de timene som skal være skjernet til planlegging, for- og etterarbeid.

Det er derfor nødvendig å skape en realitetsendring i avtalen.

De senere årene har det vært store endringer i barnehagesektoren. Det stilles stadig større krav til det pedagogiske innholdet i barnehagen. I tillegg til den store endringen av barnehagens rolle og innhold, har selve barnegruppa vært gjennom minst like store omveltninger. Barnehagen er i dag et tilbud til alle barn. Det betyr at mangfoldet nå er større på alle måter. Samtidig er barnehagens samfunnsoppdrag stadig tydeligere, både når det gjelder synet på barndommens egenverdi og i erkjennelsen av barnehagen som den første frivillige delen av utdanningsforløpet. Barnehagelæreren er barnets første lærer.

I praksis betyr dette en betydelig utvidelse av barnehagelærerens ansvar og plikter, jf. også kravene i rammeplanen for 2017. Likevel er barnehagelærerens tid til å løse oppgavene uendret.

Muligheten til å kunne oppfylle forpliktelsene og ha tid til å følge opp barna, er avhengig av tiden den enkelte barnehagelærer har til å forberede og tilrettelegge arbeidet og av at den blir skjernet og ikke anvendt til andre oppgaver. Denne tiden er også vesentlig for den enkeltes bidrag inn i profesjonsfelleskapet og samarbeidet med andre.

For å sikre kvaliteten i arbeidet er det nødvendig med tid til faglig oppdatering, til utviklingsarbeid og kompetanseutveksling med kolleger, tid til samarbeid med foreldre, skolen og hjelpeapparatet og aller viktigst: tid til å forberede en variert pedagogisk hverdag tilpasset det enkelte barn og barnegruppen. Derfor må den sentrale arbeidstidsbestemmelsen, pkt. 3,2 i avtalen, sikre at alle barnehager gir pedagogene rett til å disponere et minimum antall timer til dette arbeidet.

For nærmere om argumentasjonen, vises til prosesskrivet.

Det er lagt ned slik **påstand:**

Nytt punkt 3.2 i SFS skal lyde:

«Pedagogisk personale (barnehage og skolefritidsordning)

Den ordinære arbeidstiden er 37,5 timer pr. uke.

Minst 5 timer i gjennomsnitt pr. uke av den ordinære arbeidstiden skal anvendes til planlegging, for- og etterarbeid for pedagogisk leder/barnehagelærer.

Det er leders ansvar å sikre at tiden pedagogisk leder/barnehagelærer har til selvstendig planlegging, for- og etterarbeid og legge til rette for at dette arbeidet kan utføres som forutsatt og at de fysiske arbeidsforholdene er tilfredsstillende. Planleggingsarbeid kan utføres både individuelt og sammen med andre.»

KS sine anførsler kan kort sammenfattes slik:

Nemndskjennelsen i 2016/17 var en tydeliggjøring og presisering av hva planleggingstiden skulle brukes til, og at den rent faktisk skal brukes til disse oppgavene. Ordet «avsettes» ble derfor erstattet av «anvendes», opplistingen av oppgavene i planleggingstiden ble endret og tilføyelsen «og lignende» ble fjernet. Dette fordi pedagogene ikke skulle bli pålagt å bruke planleggingstiden til andre oppgaver. I etterkant av nemndskjennelsen oppstod det mye usikkerhet lokalt om forståelsen av bestemmelsen. KS og Utdanningsforbundet forsøkte i avtaleperioden å utarbeide fellesskolering i avtalen, for bl.a. å stimulere til gode prosesser lokalt. I den forbindelse hadde partene krevende diskusjoner over lengre tid om forståelsen av pkt. 3.2. Partene strakk seg langt for å forsøke å finne en omforent forståelse av bestemmelsen. Arbeidet ble avbrutt fordi Utdanningsforbundet krevde forhandlingsmøte i medhold av Hovedavtalen del A pkt. 7-2 på bakgrunn av en konkret tvist i en kommune om forståelsen av pkt. 3.2.

Dersom ordlyden også denne gangen endres, vil det på ny oppstå tidkrevende diskusjoner om forståelsen, noe som vil prege relasjonene mellom de ansatte og ledelsen i barnehagen og arbeidet med barna på en negativ måte.

For å sikre kvaliteten i barnehagene er det innført endret pedagognorm fra 1. august 2018 og det er planlagt ny bemanningsnorm. Ny pedagognorm innebærer at det skal være en pedagogisk leder pr. sju barn under tre år, og en pedagogisk leder pr. 14 barn over tre år. Forslaget til bemanningsnorm innebærer minst en voksen pr. seks barn over tre år, minst en voksen pr. tre barn under tre år.

Ved innføringen av bemanningsnorm og skjerpning av pedagognormen, er det knyttet bekymring til at pedagogiske ledere og barnehagelærere i større utstrekning vil være borte fra avdelingen. Mer sentralt avtalefestet planleggingstid, i tillegg til ordinære møte med hele personalet, samarbeidsorganer, foresatte m.m., vil føre til færre ansatte som til enhver tid er sammen med barna i lek, læring og omsorgssituasjoner. Planleggingstiden til pedagogene påvirker dermed voksentettheten.

KS vil for øvrig fremheve styrer som leder av en pedagogisk virksomhet. Gjennom god dialog med de ansatte skal styrer initiere og treffe beslutninger til beste for barnehagen. Styrer har det overordnede ansvaret i barnehagen og er den som på overordnet nivå ser hvilke behov barnehagen har, og sørge for at disse blir ivaretatt. Mange oppgaver ligger fast uavhengig av barnegruppas størrelse og behov, men mangfoldet i størrelse, organisering m.m. innebærer også ulikt behov for tid til planlegging, for- og etterarbeid. Det er en vesentlig forskjell på å skulle forberede foreldresamtaler og følge opp 7 barn i forhold til 14 barn som er de foreslåtte terskelverdiene for antall barn henholdsvis under og over tre år pr. pedagog.

En sentral avtale skal ivareta både den lille barnehagen og barnehager som i dag har over 100 barn og en høy andel pedagoger. Når Utdanningsforbundet krever bestemmelser i særavtalen

om økt tid til planlegging, for- og etterarbeid for pedagogene og en sikring av denne tiden for å arbeide selvstendig med planlegging, for – og etterarbeid, betyr det at barnehagelærere systematisk vil være mer borte fra den pedagogiske praksisen i barnegruppa – uavhengig av der reelle behovet. Hvis det er behov for tid utover dette, bør det ikke reguleres i sentral avtale.

Etter KS' syn er det nødvendig med en avtale som bygger oppunder kvalitetsutvikling i barnehagene, og det er viktig at pedagogene gis mulighet til å planlegge arbeidet som skal utføres i barnegruppa og i forhold til det enkelte barn. Dette ivaretas gjennom nåværende avtale.

For nærmere om argumentasjonen, viset til prosesskrivet.

Det er lagt ned slik **påstand**:

«Særavtale SFS 2201 – Barnehager, skolefritidsordninger, skole og familiebarnehager videreføres for perioden 01.01.2018 – 31.12.2019.»

Nemndas leder skal bemerke:

Gjeldende utforming av pkt. 3.2. i særavtalen er følgende:

«Den ordinære arbeidstiden er 37,5 timer pr. uke. Minst 4 timer i gjennomsnitt pr. uke av den ordinære arbeidstiden skal anvendes til planlegging, for- og etterarbeid for pedagogiske leder/barnehagelærere. Organiseringen av denne tiden fastsettes etter drøftinger. Det er leders ansvar å legge til rette for at dette arbeide kan utføres som forutsatt, både individuelt og sammen med andre og at de fysiske arbeidsforholdene er tilfredsstillende.»

Teksten ble ved nemndsbehandlingen i 2016 fastsatt utfra enighet mellom partene.

Det har likevel vist seg at det har oppstått noe tvil med hensyn til forståelsen av avtalen, jf. ovenfor vedrørende forsøk på fellesskolering. I tillegg har Utdanningsforbundet gjort gjeldende at avtalen ikke har fungert etter intensjonen, idet de fire timene av ulike årsaker ikke har kunnet blitt brukt som forutsatt.

Ett av områdene som har vært gjenstand for usikkerhet, er passusen om at organiseringen av «denne tiden fastsettes etter drøftinger».

Slik nemndslederen forstår det, var det ikke en omforent forståelse mellom partene av denne formuleringen at organiseringen skulle fastsettes etter formelle drøftinger i Hovedavtalens forstand. Nemndsleder vil også mene at dette ville være lite hensiktsmessig. Organiseringen ved den enkelte barnehage må skje gjennom et samspill mellom styrer i barnehagen og det pedagogiske personalet, både enkeltvis og samlet. Ordlyden bør derfor endres fra «etter drøftinger» til «i samråd med det pedagogiske personalet».

Dette punktet hører også noe sammen med det som ligger i Utdanningsforbundets bruk av ordet «selvstendig» i sin påstand. Nemndsleder skal bemerke, selv om dette nok ikke har vært

hensikten fra Utdanningsforbundet sin side, at en slik formulering kan være egnet til å forstås som en innskrenking av barnehagelederens styringsrett.

Hensikten med formuleringen i påstanden har mest trolig vært å presisere at de fire avsatte timene ikke må bli spist opp av annet overordnet planarbeid eller administrative oppgaver.

Nemndsleder mener dette vil bli ivaretatt ved at uttrykket «legge til rette for» erstattes med «sikre». Passusen vil således bli at *«Det er leders ansvar å sikre at dette arbeidet kan utføres som forutsatt, både individuelt og sammen med andre og at de fysiske arbeidsforholdene er tilfredsstillende.»*

Denne formuleringen innebærer ikke noen inngripen i barnehagestyrerens overordnede myndighet og ansvar for drift og utvikling av den enkelte barnehage, men den gir det pedagogiske personalet sikkerhet for tid til planlegging, for- og etterarbeid. Setningen om at organiseringen av tiden skal fastsettes i samråd med det pedagogiske personalet, innebærer også at det er styrer som har det overordnede ansvaret, men det pedagogiske personalet er sikret medbestemmelsesrett.

Når det gjelder antallet timer, står det «minst fire timer» i teksten, hvilket innebærer at tidsbruken kan økes ved behov.

Nemndsleder er etter dette kommet til at teksten bør utformes som i slutningen, og at avtaleperioden settes til 01.01.2018-31.12.2019.

De partsoppnevnte nemndsmedlemmene stemmer primært for sin parts påstand, men KS vil subsidiært slutte seg til nemndslederens forslag, og i det vesentlige til hennes premisser.

Utdanningsforbundets representant stemmer nei til nemndslederens forslag, og har krevd at nemndas avgjørelse bare skal gjelde inntil Hovedtariffavtalens utløpstid, det vil si til og med 30. april 2018.

Når en av partene har satt fram slikt krav, har nemnda ikke anledning til å fastsette lengre løpsti, jf. Hovedavtalen § 6-1, og det settes derfor ikke noen utløpstid i slutningen.

Kjennelsen er avsagt under dissens, og med slutning i samsvar med flertallets syn.

Slutning:

3.2 Pedagogisk personale og (barnehager og skolefritidsordninger)

Den ordinære arbeidstiden er 37,5 timer pr. uke. Minst 4 timer i gjennomsnitt pr. uke av den ordinære arbeidstiden skal anvendes til planlegging, for- og etterarbeid for pedagogiske ledere/barnehagelærere. Organiseringen av denne tiden fastsettes i samråd med det pedagogiske personalet. Det er leders ansvar å sikre at dette arbeidet kan utføres som forutsatt, både individuelt og sammen med andre og at de fysiske arbeidsforholdene er tilfredsstillende.

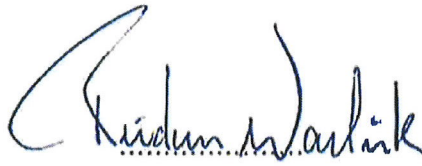
2 Avtalens ikraftreden og varighet

Første setning skal lyde:

Søravtalen gjøres gjeldende fra 01.01.2018.

Lasse Kolstad

Reidun Wallevik

Hege Mygland

